

Pantůčková, Lidmila

Činnost jazykovědných členů katedry v desíletí 1945-1955

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. A, Řada jazykovědná. 1955, vol. 4, iss. A3, pp. 103-108

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/106161>

Access Date: 28. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

tivě historického vývoje a v souhře s celým jazykovým systémem; nicméně ani otázky gramatické soustavy nezůstávají nepovšimnuty. — Konečně pak ve fonetice vedle prací experimentálně popisných, leckdy průkopnických, a vedle průzkumu frekvence vyslyšeli je třeba zaznamenat hlavně mimořádnou pozornost věnovanou otázce vývoje dětské mluvy, v poslední době tak aktuální v světové jazykovědě.

Jako kladný rys převážně části veškeré jazykovědné práce na katedře je třeba zdůraznit zájem obecně-jazykovědný: práce tu neuplívá na jednotlivinách, které jsou předmětem zkoumání, a neuzavírá se do úzkých mezí vlastního vědního oboru. Po této stránce jsou velmi plodné diskuse, k nimž pravidelně dochází jednak na katedrových zasedáních, jednak v odbočce Kruhu moderních filologů (o které bude níže ještě řeč). Základnou, na které všichni jazykovědní pracovníci budují, jsou ovšem hlavně výtěžky velké jazykovědné diskuse sovětské z r. 1950, jejíž podněty byly v zasedáních katedry častěji prodiskutovávány. (Dodejme ještě, že na katedře existují t. č. tři studentské vědecké kroužky obírající se jazykovědnými otázkami.)

Na druhé straně nebyl ovšem zanedbáván ani bohatý a mnohotvárný styk s praxí: jazykovědní členové katedry byli autory vlastních učebnic, po př. slovníků jednotlivých západoevropských jazyků, účastnili se prací na školních učebnicích těchto jazyků vydávaných Státním pedagogickým nakladatelstvím, a to jednak jako spoluautoři, jednak jako odborní posuzovatelé, působili jako odborní instruktoři učitelů Státního ústavu jazykového a jako školitelé logopedických asistentů na speciálních kursech konaných v rámci celostátní logopedické akce, spolupracovali m. j. s Čs. státním filmem, Úřadem pro normalisaci, pomáhali při pracích na problematice audiometrické, v otázkách týkajících se srozumitelnosti mluveného slova a mn. j. Téměř všichni se účastní prací na přípravě vědeckých mluvnic západoevropských jazyků, jež plánuje Kabinet pro moderní filologii při Československé akademii věd.

Z iniciativy jazykovědných členů katedry vyšel popud k tomu, aby byla na fakultě zřízena katedra cizích jazyků pro potřeby celé university (pro jazykové školení vědeckých aspirantů, pořizování a revizi odborných překladů atp.); a konečně z jejich popudu vznikla i brněnská odbočka Kruhu moderních filologů při ČSAV, jež vyvíjí čilou přednáškovou činnost (v studijním roce 1954/55 bylo uspořádáno 10 odborných přednášek, přístupných nejširší obci zájemců).

Josef Vachek

ČINNOST JAZYKOVĚDNÝCH ČLENŮ KATEDRY V DESÍTILETÍ 1945—1955

Odborný asistent dr. Pavel Beneš

K rumunské lexikologii přispěl článkem *K významu a etymologii rumunského slovesa „a se otari“* (SPEFBU 1-A, 1952, 186—188), dovozujičím slovanský původ tohoto slovesa. Na chystaném rumunsko-českém slovníku, jež vydá ČSAV, spolupracuje jako exceptor výrazů ideologických, hornických a vojenských. — Jazykovým souvislostem česko-rumunským je věnováno jeho pojednání *O původu místního jména Visalaja. K rumunským vívům ve valašských krajích v Československu* (SlSb 52, 1954, 535—537). — Přípravuje práci z oboru rumunského větosloví. — Z pověření KbMF je členem redakční rady románských vědeckých mluvnic, plánovaných ČSAV na základě usnesení liblické konference moderních filologů-jazykovědců, a spolupracuje tu na přípravě vědecké mluvnice francouzské. Spolupracoval se SPN (překlad M. Rollerových Rumunských dějin do konce 16. století) a se Stát. nakladatelstvím politické literatury (účast na překladu M. Rollerových dějin Istorie R. P. R.). Rumunskou beletrii překládal pro Stát. nakladatelství krásné literatury (Ion Creanga, Vzpomínky z dětství) a pro nakl. Naše vojsko (Alexandru Jar, Hraniční kóta 203). — Přednášel na odbornou tematiku v KMF v Praze a jeho odbočce v Brně. — Působí jako stálý přisezný tlumočnick jazyka rumunského; prostřednictvím Stát. ústavu jazykového v Brně tlumočil texty odborné literatury, zvláště ze strojírenství. — Do r. 1949 byl jednatelem Česko-rumunské společnosti. — Pracuje též v oboru rumunské literární historie.

Docent dr. Otto Ducháček

Zabývá se především problematikou sémantickou, a to jak románskou, tak obecnou. V své knižní monografii *O vzájemném vlivu tvaru a významu slov* (Praha, ČAVU—SPN, 1953, strana 192)¹ osvětluje různé příčiny zdvojení a změny tvaru slov a jejich zániku; zabývá se

pojmovou analogií a kontaminací, nově řeší otázku pojmové atrakce a lidové etymologie a jevů příbuzných. Současně si pod novým zorným úhlem všimá problémů homonymie, paronymie, bisemantismu, polysemantismu, synonymity a různých druhů defektivnosti slov a vlivu těchto jevů na vývoj jazyka. Podobnou problematikou se zabývají jeho články *O zdvořování slov* (ČMF 29, 1946, 236–240), *Atrakce* (ČMF 30, 1947, 216–224) a *Od pojmenování k změně významu* (v přítomném svazku SPFFBU). → Sémanticko-kmenoslovného rázu jsou jeho pojednání *O původu přípony „-erie“* (ČMF 32, 1949, 92–100) a *O pejorativnosti přípony „-erie“* (ČMF 34, 1951, 145–151). → V ČMF a jeho cizojazyčné příloze *Philologica* uveřejnil též několik referátů a souborné zprávy o nových romaniistických publikacích (celkem asi o 250 pracích). → Rediguje romanistiická hesla pro slovník lingvistické terminologie. → Vydal dvojce skripta, *Úvod do starofrancouzské mluvnice* (Praha—SPN 1953, stran 51) a *Dějiny francouzského jazyka* (Praha—SPN 1953, stran 54). → Na poli praktické didaktiky a metodiky vydal učebnici češtin pro Francouze *Tchèque pour les Français* (Praha 1949, stran 145), českým vysokoškolským studentům je určena jeho *Grammaire complète de la langue française* (Praha—SPN 1955, stran 340). → Z pověření KbMF je členem redakční rady románských vědeckých mluvnic, plánovaných ČSAV na základě usnesení liblické konference moderních filologů-jazykovědců a spolupracuje tu na přípravě mluvnice francouzské. → Spolupracoval s SPN (odborné posudky učebnic francouzštiny pro jedenáctileté střední školy) a s ministerstvem stavebního průmyslu (normalisace českého psaní cizích vlastních jmen). → Přednášel na odborná témata v KMF v Praze, jeho pobožce v Brně a v Kruhu překladatelů.

Odborný asistent dr. Jan F í r b a s

Otázkami psané normy se zabývá jeho dvě zásadní stati *Anglická větná interpunkce. Pokus o její lingvistický výklad* (ČMF 36, 1954, 152–164) a *K otázce hlavního činitele v anglické větné interpunkci* (ČMF 37, 1955, v tisku), v nichž zjišťuje, že anglická interpunkční praxe se řídí dvěma hlavními činiteli, a to gramatickým a emotivně volním, při čemž druhý je podřízen prvému; zvukovou stavbu věty nelze považovat za posledního rozhodčího v anglické větné interpunkci. Speciální interpunkční otázkou se zabývá článek *Poznámky k funkci pomlčky v anglickém interpunkčním systému* (SPFFBU 3-A, 1954, 81–88). → Problematickou gramatickou soustavou se zabývají jeho pojednání *Srovnávání slovníku cizího a mateřského jazyka po stránce slovo tvorné* (vyd. v cyklost. KbMF, Praha 1954, str. 12) a *Poznámky k problematice anglického slovního pořádku s hlediska aktuálního členění větného* (odevzdáno do tisku pro SPFFBU), snažící se o příspěvky k srovnávací charakteristice angličtiny a češtiny. Otázek slovníkových se dotýká jeho recenze *A Learner's Dictionary of Current English* od Hornbyho, Gatenbyho a Wakefielda (ČMF 34, 1951, 164–165). → Zvukovou stavbou angličtiny se zabývají jednak skripta (s J. Vachkem) *Zvukový rozbor současné angličtiny* (2. vyd., Praha—SPN 1955, stran 102), jednak jeho úvaha *Polská práce o jihoanglické intonaci*, kriticky posuzující práci polského anglisty W. Jassema (ČMF 35, 1953, 108–114). → Byl externím spolupracovníkem SPN (odborné posudky učebnic angličtiny pro jedenáctileté střední školy) a Státního ústavu jazykového v Brně (vedení odborného jazykového semináře pro vyučující). → Přednášel na odborná témata v KMF v Praze a jeho odbožce v Brně, na speciálních kursech pro učitele anglického jazyka na vyšších hospodářských školách a na konferenci moderních filologů-jazykovědců r. 1954 v Liblicích; z pověření této konference spolupracuje na přípravě vědecké mluvnice angličtiny, plánované ČSAV.

Vědecký aspirant Zdeněk M a s a ř í k

Odborně posoudil W. Jungovu *Kleine Grammatik der deutschen Sprache*, Leipzig 1953 (SPFFBU 3-A, 1954, 116–117). → Přednášel v krajském pedagogickém sboru v Brně o současném stavu germanistiky v NDR.

Vědecký aspirant dr. Josef B. M i c h l

Napsal kriticko-informativní pojednání *K problémům dvou spisovných jazyků v Norsku* (v přítomném svazku SPFFBU).

Docent dr. Karel O h n e s o r g

Problémy akustické fonetiky se zabývá jeho stati *K akustice samohlásek* (LF 70, 1946, 170–176), *Une contribution à l'étude acoustique des voyelles* (Archives néerlandaises de Phonétique expérimentale 20, 1947, 97–102)² a článek *Harmonická analýza ve fonetice* (Fy-

sika v technice I, 1947, 75–82). Prvé dvě práce jsou věnovány akustice zpívaných samohlásek, třetí jedná o experimentálně fonetickém výzkumu akustiky hlásek. Mezním problémem akustiky a fonetiky se zabývá jeho pojednání *K otázce veršové melodie* (LF 72, 1948, 106–111). — Z experimentálně popisných studií vydal (spolu se sinologem O. Švarným) knižní *Études expérimentales des articulations chinoises* (Praha 1955, stran 76, 84 stran obrazových příloh a radiografií). Spolu s albanisty D. Pilikou a V. Polákem připravuje obdobnou studii z fonetiky albánské. — Soustavně se obírá problematikou vývoje dětské řeči. Po průpravných člancích *O 'k' a 'v' v řeči dětské* (LF 71, 1947, 15–19) a *O vývoji dětské řeči a její fonetice* (Paedologické rozhledy 3, 1947, 65–91) vydal knižní *Fonetickou studii o dětské řeči* (Práce z vědeckých ústavů filos. fakulty Karlovy university 52, 1948, stran 184).³ Pojednává tu o vývoji fonetických realizací v řeči dítěte, o fixaci artikulace jednotlivých hlásek a o modulaci fonických řad; sleduje i rozvoj dětského slovníku (celkem 1920 slov) v jeho různých fonetických fázích. Obecné poznatky o vývoji dětské řeči shrnul v knize *O mluvním vývoji dítěte* (Praha 1948, str. 72). Speciálními otázkám této oblasti jsou věnovány příspěvky *K růstu slovní zásoby u dítěte* (Acta univ. Carolinae Pragensis, 1955, v tisku) a *Kapitola ze srovnávací fonetiky dětské řeči* (v přítomném svazku SPFFBU). — Z prací na poli logopedie vzniklo jeho pojednání *Frekvence dysaláti a jejich fonetický výklad* (sborník *Československá logopedie*, Praha 1956, v tisku), a jeho přehledná kapitola *Základní věci z fonetiky* v skriptech prof. dr. M. Sováka *Defektologie speciální. — Logopedie* (Praha 1955; str. 71–89); sem konečně patří i jeho zpracování některých fonetických hesel pro *Encyklopedii praktického lékaře*. — V řadě recenzí a zpráv posuzoval odborné práce zdejší i zahranišní. — Vydal skripta *Nástin fonetiky jazyka francouzského* (Praha-SPN 1953, str. 80); obdobná skripta připravuje pro španělštinu. — Do oboru praktické didaktiky a metodiky se hlásí jeho *Latinská cvičebnice pro 2. třídu gymnasií* (Praha 1945) a několik nových vydání jeho starších učebnic a příruček latiny a francouzštiny. — Byl externím pracovníkem v Logopedickém ústavu hl. m. Prahy a od r. 1950 prováděl v rámci celostátní logopedické akce fonetické školení logopedických asistentů v jednotlivých krajích ČSR. — Rediguje fonetická hesla pro slovník lingvistické terminologie. — Přednášel na odborná témata ve fonetice pro slovanští jazykozpyt, v Kruhu přátel jazyka českého, v Logopedickém ústavu a j. — Spolupracuje s Ústavem pro defektologii na Vysoké škole pedagogické v Praze.

Asistentka dr. Jaroslava Pačesová

Podrobně referovala *O některých chystaných podnicích v oblasti nářečného výzkumu za hranicemi* (SPFFBU 3-A, 1954, 119–121) a odevzdala do tisku recenze G. P. Torsujevovy fonetiky *Obučeníje anglijskomu proiznošeniju* (Moskva 1953), dále M. F. Zarinské — E. M. Malininé — E. N. Šnukovové *Vospitanije i ochrana detskogo golosa* (Akad. pedagog. nauk, Moskva 1953) a W. Steinitze *Russische Lautlehre* (Berlin 1953). — Svému učiteli věnovala posmrtnou vzpomínku *za profesorem Emanuellem Šrámkem* (ČMF 36, 1954, 168–169). — Excerptuje fonetická hesla pro slovník lingvistické terminologie a připravila k tisku anotovanou bibliografii 110 sovětských prací z oboru fonetiky a logopedie. — Přednášela a vedla cvičení z fonetiky na kursech pro logopedické asistenty v Brně, Olomouci a Ostravě.

Odborný asistent dr. Jaroslav Rosendorfský

V oblasti lexikografie odevzdal do tisku *I. díl Italsko-českého slovníku* v rozsahu asi 45 tiskových archů a pracuje na jeho díle II. Slovník vyjde nákladem SPN. — Vydal skripta *Úvod do politických a kulturních dějin Španělska (do 16. stol.)*; vyd. SPN v Praze 195. — Překládal portugalskou beletrii pro nakladatelství Čs. spisovatele (J. Amado, Země zlatých plodů) a Melantricha (Eça de Queiroz, Relikvie); pro Stát. nakladatelství krásné literatury připravuje překlad portugalského románu (A. Azevedo, O Cortiço). — Přednášel na odbornou tematiku v Kruhu překladatelů a v brněnské odbočce KMF. — Pracuje též v oboru italské literární historie.

Profesor dr. Josef Vaček

Otázkám psané normy jsou věnována především jeho pojednání *K teorii jazyka tištěného* (Pocta F. Trávníčkoví a F. Wollmanovi, Brno 1948, 423–429), *Written Language and Printed Language* (Recueil Linguistique de Bratislava 1, 1948, 67–75), v nichž dovozuje, že projevy tištěné umocňují typické rysy projevů psaných; dále *Some Remarks on Writing and Phonetic Transcription* (Acta Linguistica 5, 1945–9, 86–93) a *O poznávání pravopisné stránky jazyka na pozadí pravopisu mateřštiny* (cyklost. vydal KbMF, Praha 1954, stran 11),

v nichž osvětluje specifické rysy psané normy v jejich vztazích k fonetické transkripci a k příslušné normě mluvené, a to vždy se zvláštním zřením k angličtině a k češtině. — Historicky je zaměřen článek *K. vývoji anglické psané normy* (ČMF 37, 1955, 120—129). — Problematikou historického hláskosloví anglického s hlediska funkčního a se zřetelem k celé soustavě jazyka se zabývají jeho stati *Foném h/x ve vývoji angličtiny* (SPFFBU 1-A, 1952, 121 až 135),⁴ *Notes on the Phonological Development of the NE Pronoun 'she'* (SPFFBU 3-A, 1954, 67—80) a *On the Phonetic and Phonemic Problems of the Southern-English WH-Sounds* (Zeitschrift für Phonetik u. allg. Sprachw. 8, 1954, 165—194); dovozuje v nich svou thési o vrácení postavení minimálně zatížených fonémů v jazykové soustavě a ukazuje na to, že z ní plynou nová řešení řady sporných bodů stfa. a rna. hláskosloví. Otázek historického hláskosloví se týká i jeho kritická úvaha *Polský příspěvek ke germánskému hláskosloví a metrice* (o pracích J. Kuryłowicze; ČMF 35, 1953, 220—226). — Otázek anglické gramatické soustavy se týká jeho monografie *Obecný zápor v angličtině a v češtině* (Práce z věd. ústavů filos. fakulty univ. Karlovy 51, 1947, 9—72),⁵ v níž zjišťuje souvislosti mezi vyjadřováním obecného záporu, stavbou systému neurčitých zájmen a povahou určitého slovesa v těchto dvou jazycích; dále jeho článek *On the English "Possessive Case"* (ČMF-Phil 47, 1955, 11—15), ukazující postupnou adjektivaci tohoto tvaru, a jeho pojednání *Notes on the so-called Complex Condensation in Modern English* (v přítomném svazku SPFFBU), vyzovující vzájemnou závislost nominálních tendencí větých a oslabení dějovosti, určitého slovesného tvaru. Problémem české gramatické soustavy na pozadí obdobných jevů anglických se zabývá jeho stať *K. problematické českých posesivních adjektiv* [Studie a práce lingvistické 1 (k 60. narozeninám akad. B. Havránka), Praha 1954, 171—189].⁶ — Zvukovou stavbou angličtiny se zabývá jeho úvaha kriticky hodnotící anglo-americké práce a aktuální fonetické a fonologické: *Londýnská fonetická škola po válce* (ČMF 30, 1947, 123—129) a *Yaleská škola a strukturalistická fonologie* (Slovo a slovesnost 11, 1949, 36—44). — Referáty a zprávy o nových anglistických publikacích uvěřejňoval v ČMF, ČMF-Phil, Slavii a Slově a slovesnosti. — O šestém mezinárodním sjezdu lingvistikem v Paříži 1948, jehož se zúčastnil a na němž pronesl diskusní příspěvky, referoval v ČMF 32, 1949, 1—4. Osobnost svého učitele prof. V. Mathesiusa pokusil se vykreslit ve vzpomínce *Za hrdinou ducha* (Vyšehrad 1, 1946, 26, 13—15). — Vydal dvoje skripta: *Historický vývoj angličtiny* (2. vyd. Praha—SPN 1953, stran 249)⁶ a spolu s J. Firbasem *Zvukový rozbor současné angličtiny* (2. vyd. Praha—SPN 1955, stran 102). — Na poli praktické didaktiky a metodiky vydal společně s J. Kaňkou *Českou mluvnici a cvičebnici pro obchodní akademie a pro obchodní školy* (Praha 1945) a spolupracoval jako člen autorského kolektivu na čtyřech učebnicích angličtiny jednak pro jedenáctileté střední školy, jednak pro školy hospodářské. Širší veřejnosti je určena jeho učebnice *Anglicky svěže a spolehlivě* (Praha 1946, stran 75).⁷ — Byl externím spolupracovníkem SPN (odborné posudky učebnic angličtiny), Fysikálního ústavu při elektrotechnické fakultě Čes. vys. učení techn. v Praze (jazykovědná spolupráce při řešení otázek jazykové srozumitelnosti, zaměřená především na potřeby Čs. stát. filmu), Foniatrického oddělení na fakultě všeobecného lékařství při Karlově univ. v Praze (spolupráce na problémech audiometrie českou řečí), Úřadu pro normalisaci (účast na normalisaci hláskovacích tabulek) a j. — Přednášel na odborná témata v Pražském lingvistickém kroužku, v KMF v Praze a jeho pobožce v Brně, ve Filolog. odboru Vys. školy pedagogické v Olomouci a na konferenci moderních filologů-jazykovědců v Liblicích; z jejího pověření spolupracuje na přípravě vědecké mluvnice angličtiny plánované ČSAV a je členem redakční rady pro tuto mluvnici.

Profesor dr. Leopold Z a t o č i l

Jazykovou a literární problematikou německých slezských památek zabývají se kromě níže uvedeného článku o slezském Catonovi jeho stati *Kritický pohled na německé písemnictví staroslezské* (S1Sb 48, 1950, 282—289) a *Soupis nejdůležitějších dialektických znaků německého nářečí staroslezského a rakousko-bavorského* (S1Sb 48, 1950, 345—349), podávající stručný, ale obsažný přehled nářečních znaků uvedených oblastí v památkách 14.—16. stol. V pojednání *Nové příspěvky k slezské literatuře středověké* (S1Sb 51, 1953, 449—463) otiskuje několik nově objevených, jazykově i literárně cenných milostných básní z oblastí minnesangu a Dialog mezi člověkem a světem. — Pokračoval v svých studiích o německých básnických převodech Disticha Catonis, nejrozšířenější učebné pomůcky středověké. Catonskými otázkami se zabývají články *O slezském Catonovi* (S1Sb 43, 1945, 51—56), *Ulrich von Eschenbach, Freidank a Cato* (ČMF 29, 1946, 219—222) a studie *Sebastianiana Branta překlad Catonových distichů* (ČMF 31, 1948, 178—183 a 252—267), v níž zjišťuje značnou míru závislosti Branta na starších převodech. V své knižní monografii *Cato a Facetus, Pojednání a texty* (s podrobným německým výtahem *Zu den deutschen Cato- und Facetusbearbeitungen, Unter-*

suchungen und Texte) (Spisy filos. fakulty MU 48, Brno 1952, stran 355)⁸, otiskuje osm celistvých versí katonských, z nichž sedm bylo badatelům dotud nepřístupných; objevem je tu slezský Cato, jemuž se tu dostává podrobného rozboru; dílo obsahuje také výklad o původu a nářečí banskobystriického Faceta, dosud rovněž neznámého, v souvislosti s ostatními rukopisy téže verse. Spis tak u nás představuje úvod do studia středověkých německých nářečí. — Tři jeho práce analyzují jiné básnické památky německé: Ve studii *Olomoucká legenda o sv. Aleziovi (B) a poznámky k legendě polské* (Věstník KČSN 1947, č. II, Praha 1948, str. 48) diplomaticky otiskuje a rozbírá germanisty málo povšimnutou legendu, srovnává je s legendou polskou.⁹ Článek *Pražský zlomek starosaského Helianda* (ČMF 35, 1953, 29—34) je věnován zlomku objevenému v Praze r. 1880, který byl r. 1951 darován prezidentovi NDR; stať obsahuje text, rozbor a překlad zlomku. Konečně jeho studie *Eine unbekannte bayrische Verslegende von den 10 000 Rittern aus dem 14. Jahrhundert* (SPFFBU 3-D, 1954, 67—86) otiskuje text nedávno objevené legendy, jinde v německém středověkém písemnictví zcela neznámé, podrobně jej jazykově rozbírá a srovnává s latinským pramenem. — Problematiky historických souvislostí česko-německých se dotýká v pojednání *Závišova píseň ve světle minnesangu a její předloha* (SPFFBU 2, sbor. akad. Zdeňku Nejedlému k 75. naroz. 1953, 110—126); motivickým rozбором zjišťuje bezprostřední předlohu Závišovy písně v jednom z Frauenlobových leichů. V článku *K staročeské Alexandreidě* (Pocta F. Trávníčkovi a F. Wollmanovi, Brno 1948, 446—459) rozbořem řady nápadných míst dovozuje jejich nezávislost na skladbě Ulricha z Eschenbachu. — Příspěvkem k dějinám české germanistiky je článek *Ein vergessenes Kapitel aus der Geschichte der tschechischen Germanistik* (SPFFBU 3-A, 1954, 58—66), poukazující na nedoceněný význam starší práce brněnského germanisty Jana Krejčího „O středohornoněmecké mluvě spisovné“ (z r. 1906) s hlediska dnešního kritického bádání. — Obecným problémem jazykovědné metodologie se zabývá jeho pojednání *Srovnávání jazyků a historicko-srovnávací metoda* (cyklost. vydal KbMF, Praha 1954, stran 11). — Nordistice je věnována kromě jeho podrobného posudku *českého překladu Eddy* (Bohatýrské písně, překl. E. Walter, viz Naše věda 24, 1946, 81—90) i jeho studie *Staroseverská píseň o hmušské bitvě a její vztah ke Slezsku* (S1Sb 44, 1946, 21—64); je tu podán první český překlad této památky, vyvráceny starší názory Muchovy a podán etymologický výklad názvu Jeseníky.¹⁰ V článku *Začátek sagy o Volsunzích* (ČMF 29, 1946, 216—218) se pokouší o rekonstrukci porušeného místa. — Nekrológ o svém učiteli prof. A. Beerovi, hodnotící osobnost, vědeckou a pedagogickou činnost zesnulého, napsal pro Naši vědu 27, 1950, 132—142. Také doc. St. Sahánkovi, zahynulému v Mauthausenu, věnoval vzpomínku (Naše věda 23, 1946, 309—310). — Recenze a zprávy o germanistických novinkách uveřejňoval v ČMF, S1Sb a SPFFBU. — Spolupracoval s SPN (odborné posudky o učebnicích němčiny pro jedenáctileté střední školy a o jiných pomůckách k vyučování němčiny). — Přednášel na odborná témata v brněnské odbočce Jedn. čes. filologů, v brněnské odbočce KMF, v Krajském pedagog. sboru v Brně a na konferenci moderních filologů-jazykovědců v Liblicích; z pověření této konference spolupracuje na přípravě vědecké mluvnice němčiny, plánované ČSAV, a je členem redakční rady pro tuto mluvnici.

POZNÁMKY

Do přehledu jsou zařazeni členové dnes na katedře působící, nikoli zemřelí nebo odešli na jiná působiště. — Vysvětlění zkratk: ČAVU Česká akademie věd a umění, ČMF Časopis moderní filologie, ČMF-Phil téhož Časopisu cizojazyčná příloha Philologica, ČSAV Československá akademie věd, KČSN Král. česká společnost nauk, KMF Kruh moderních filologů, KbMF Kabinet pro moderní filologii, LF Listy filologické, SAVU Slovenská akademie věd a umění, S1Sb Slezský sborník, SPFFBU Sborník prací filos. fakulty brněnské university, SPN Stát. pedagogické nakladatelství.

¹ Rec. Poradník jazykowy 1954, č. 8, str. 29n., Rev. des études slaves 31, 1954, 109n.

² Její výsledky citují R. Luchsinger—G. R. Arnold, Lehrbuch der Stimm- und Sprachheilkunde, Wien 1949.

³ Rec. LF 73, 1949, 44n.; Jazykovědný sborník SAVU 4, 1950, 245n.; Word 7, 1951, 195n.; Bull. de la Soc. de Linguistique 48, 1950, 20; Južnoslovenski filolog 19, 1951—52, 259n. Srovn. i Language 31, 1955, 104—105.

⁴ Rec. ČMF 35, 1953, 226n.

⁵ Rec. ČMF-Phil. 4, 1949, 4n.; Naše věda 27, 1950, 234n.; Language 27, 1951, 194n.

⁶ Rec. Naše řeč 38, 1955, 171; Sovětská jazykověda 5, 1955, 149n.

⁶ Rec. Inostrannyje jazyki v škole 1955, 1, 113n.

⁷ Rec. ČMF 30, 1947, 150 n.; Střední škola 51, 1947, 135.

⁸ Rec. ČMF 35, 1953, 232 n.; Études germaniques 8, 1953, 52; Th. Frings označil toto dílo jako „ein Stück sauberer Philologie“. — Viz též. Slovenská literatúra 2, 1955, 61n.; ČMF-Phil 7, 1955, 61 n.; Studia Neophil 27, 1955, 154 n.

⁹ Rec. Naše věda 26, 1948, 150 n.; ČMF-Phil 5, 1950, 63 n.; S1Sb 47, 1949, 70.

¹⁰ Zpr. LF 71, 1947, 255 n.

Za pomoci členů katedry sestavila *Lidmila Pantůčková*